

Observatoriul e de done ori în
septemana, M. reurea si Sambat'a.

Pretiu

pentru Sibiu pe 1 anu întregu
7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusa
la casa cu 1 fl. mai multu pe
anu: — trimisu cu post'a in
laint'ra monarchiei pe 1 anu
întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. —
In strainatate pe 1 anu 10 fl. s'eu
22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11
franci. — Numeri singuratici se
dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIUL

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie s'eu linia, cu
litere merunte garmondu, la prim'a
publicare câte 7 cr., la a dou'a si
a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste
aceea 30 cr. de timbru la tesau-
rulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face
in modulu celu mai usioru prin
asemnatiunile postei statului, a-
dressate de a dreptulu la Redacti-
nea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 22.

— Sibiu, Sambata 15/27 Martiu. —

1880.

Deschidere de prenumeratiune la

„Observatoriulu“

dela 1/13 Aprile inainte.

Pentru acei domni abonati carii prenumera-
sera dela 1/13 Aprile 1879 pe 1 anu, dela 1/13
Juliu pe 9 luni, éra altii pe 6 sau si numai pe 3
luni, abonamentulu espira cu finea lunei Martiu.
Pentru-cá se nu ni se mai intemple cá cu Nrii
1 si 2 din anulu cur., rogamu pe ddni abonatii
respectivi se binevoiésca a isi descoperi voint'a
inainte de 1/13, innoindu 'si abonamentulu cu pre-
tiurile aratate in fruntea diariului: de 8 fl. pe 1
anu, 4 fl. pe 6 luni inlaint'ru monarchiei, éra in
afara din monarchia cu 22 franci pe 1 anu, cu
11 franci pe 1/2 anu, in auru sau in bilete de
banca sau hipotecarie, éra fractiunile, anume din
Romani'a, se potu implini cu marce de posta.

Redactiunea si Editur'a.

Scóle confessionali in regimentele granitiarie.

A dice ostasiu, ostasime, militia, regimentu,
armata si a presupune cá scólele unei trupe, unei
armate sunt confessionali, sau cum dicu calvinii in
batjocura, scóle popesci, ti se pare, candu audi
mai antaiu asia ceva, cá o contradicere si para-
doxia mare. Las' inse cá este prea bine cunoscutu
din carunt'a vechime, cá armatele nu plecau nici-
odata la bataia, pana nu facea rogatiuni si sacri-
ficau dieiloru cu mare solemnitate, dara acilea nu
este vorb'a de armate puse in linia, ci aprópe de
1 1/2 milionu locuitori pe la fruntariile monarchiei,
ai caroru barbatii vigorosi aveau indatorirea de a
custodi si apará marginile de turci, de banditi, de
ciuma si de prevaricanti. Intrebarea dara este aci
numai: Ce caracteru aveau scólele aceluor popora-
tiuni confessionale, sau neconfessionale erau ele?

Foisiór'a „Observatoriului“.

Episóde din viét'a episcopului Joanu Popp de Lemeni.

(Urmare.)

Acea lupta demna de cea mai mare urgia se parea
a fi concentrata mai virtosu in classic'a regiune numita
de poporu tiér'a Hatiegului, unde pana in dio'a de
astadi se mai afla romani calviniti. Consecenti'a cea
mai funesta a fostu, cá vreo câteva parochii au remasu
mai multi ani fara preoti asia, in cátu bietii tierani
ajunsera cá se'si ingrópe mortii fara preoti si multi
prunci remanea cu anii nebatisati. Dupace trecuse
spaim'a cea mare din a. 1829—30 despre invasiunea
muscaléscá, magnatii calvini cu comitele Adamu Kendeffy
si cu br. Nicolae Veselényi in frunte, folosindu-se de
adunările municipale (congregationes marcales) ridicara
o adeverata furtuna asupra „proselitismului religios“,
in realitate inse asupra guvernului si a cancelariei
transilvane din Vien'a. Acelea certe se intinsera
pana la diet'a din anulu 1834. Intr'aceea la 1833
lui Joanu Lemeni nu numai i s'a promissu dela curte
cá se întreprindia visitatiuni canonice, dara a si fostu
inémnatu cu acea observare, cá inainte de tóte
se visitadie bisericile din comitatulu Hunedórei, éra
apoi despre resultatu se informadie si pe cabinetulu
imperiale, pentru-cá se cunoáca si elu starea lucrurilor,
cá-ci dupa cele intemperate pana atunci si dupa influenti'a
ce avuse asupra popólorulu nouele revolutiuni din
Franci'a, Germani'a si mai virtosu din Poloni'a, curtea
avea cuventu se se téma si in Transilvani'a de turburari.

Intre acestea inpregiurari episcopulu Lemeni in-
data dupa instalatiune punendu la gremiu lucrurile in
ordine pre cátu s'a potutu, a si decisu a plecá in visi-
tatiune canonice. Unii din membrii cei mai betrani i
se oppunea dicundu, cá de o parte se espune nu numai

Pana in dilele nóstre abia mai erau cunoscute
alte scóle in tóta monarchi'a Habsburgiloru, decâtu
numai confessionali, care apoi erau totuodata si
nationali. Chiaru si universitatiile au fostu con-
fessionali, si asia numitii liberali se mai incórdá
inca totu in desiértu, cá se le dea caracteru cosmo-
politu. Se póte cá le voru preface in nationali,
dara multu mai anevoia in cosmopolite. Acésta
stare a lucrurilor se esplica nu numai din maxim'a
de statu a casei domnitórie si din traditiunile se-
cularie, ci si din acésta conglomerare extraordinaria
de nationalitati si confessiuni religióse, a caroru
nivellare si unificare a fostu si va remanea unu
fantasticu alu sufleteloru aplecate la tirania si
atrocitatii.

Organisarea primeloru militii confinarié s'a
incercatu mai antaiu in secolulu alu 16-lea. In
confiniile croatice au trecut in ase aprópe doue
sute de ani pana se apuce a luá o formá mai de-
terminata. Pana atunci in acelea districte supuse
la invasiuni continue din partea turciloru, de scóle
nu potea fi nici vorba. Barbaria selbatica dominá
preste totu triangiulu illiricu, pana in Banatu si
pana la Bud'a.

Cele de antai scóle in graniti'a militara sla-
vona au fostu infiintiate numai pe la anulu 1755
de cátra generalulu de artileria si comandantu ge-
neralu comite Mercy d'Argenteau, francesu
trecutu in servitiulu imperatesei Mari'a Teresi'a,
colonisatorulu Banatului cu germani (svabi) mai
alesu pe la siesuri de unde romanii s'au fostu
retrasu pe sub munte. Primele acelea scóle au
fostu nemtiesci, rom.-catholice, confessio-
nali, date in manile calugariloru jesuiti, piaristi
si franciscani. Curendu dupa aceea s'au deschisu
si scóle latinesci, adeca gimnasie, mai mari si mai
mici, totu prin acei calugari si totu confessionali,
éra Mari'a Teresi'a le dotá cum potea, din tóta
saracia in care se aflá pe atunci imperiulu si
chiaru cas'a ei, se mai aflá si câte unu benefactoru
ici-colea p'ntre generali si episcopi catholici, cari
dotau unele scóle. In acelasiu timp generalulu
comandante br. Scherzer ajutatu de iesuiti a des-
chisu scóle la Carlstadt si pe airea in Croati'a.
Intr'aceea in tóte scólele catholice dela Varasdinu,

Carlstadt, Belovar, Agram, Pozaga, Zeny, Otociétiu
etc. pana pe la 1770 numerulu scolariloru abia
ajungea cu micu cu mare la 5—600, din cari
esiau, suboficiari, copisti pe la cancelarii, ici-colea
preoti si oficiari superiori.

Scólele gr.-orientali pana in a. 1770.
Asia s'au numitu de la inceputulu loru tóte scólele
serbesci si romanesci din graniti'a militara slavóna
si banatiéna, scóle gr.-orientali, sau si neunite,
si serbesci, sub care se intielegea totudeauna
si cele romanesci, din cauza cá hierarchi'a ambe-
loru nationalitati dupa immigrarea repetita a serbi-
loru se unificase pe bas'a privilegiulu serbescu.
Scuturati de pulbere tóte actele archiveloru respec-
tive si veti aflá, cá pentru scólele gr.-orientali,
serbesci si romanesci statulu in totu secolulu alu
18-lea nu a facutu nimicu, nu a datu dela sine
nici-unu banu; cá-ci si candu i s'a cerutu, dela
Vien'a li se promittea totudeauna numai sub con-
ditiune daca se voru face catholici. Cele de antai
inceputuri de scóle serbesci in granitia cadu in-
a. 1730. Mitropolitulu serbescu Vincentiu Iva-
noviciu, episcopulu Dimitrieviciu dela Temisiór'a,
o parte din cleru, comercianti si alti fruntasi
facendu colecte intre sine, au chiamatu dela
Chievu pe rectorulu Kozatinsky si alti cátiva
professori russi, cá se le deschida scóle in Car-
lovitiu cu 6 clase gimnasiali. Dupa mórtea
mitropolitulu Ivanoviciu urmara disordine in colecte,
professorii nu'si capatau platile si asia se întórsera
la Russi'a.

Congressulu bisericescu din a. 1769 si asia
numit'a Deputatiune illirica ce representá
cá dicasteriu pe natiunea serbésca si con-
fessiunea ei la curtea imperiale in Vien'a, luá
a mana si caus'a scóleloru cu destula energia.
Din raportulu generalulu br. Mikasinovici se
vede, cá pe la 1770 serbii aveau scólele natio-
nali conduse de cleru, in Plaski (regim. Ogulinu),
in Nova Crkow (Biserica-noua, regim. Sluinu), in
Zalusnitia (regim. Otacianu), in Medacu (regimentu
Licanu.)

Scóle in graniti'a Banatului pana
la 1774. Regimentele din Banatu se infiintiasera
mai in urma din tóte, prin urmare si scólele.

la mari fatige, ci si la mari pericole de viét'a din par-
tea celoru ce'lu urescu; preste acésta betranii cunoáca
cá episcopulu nu t'ne mai nimicu la bani, dá totu ce
are, uneori si la ómeni de nimicu, ingrati, chiaru ina-
mici, prin urmare cá acelea caletorii ilu voru costá
sume considerabili. N'au ascultatu, a plecatu, luandu
lánga sine vreo doui individi, despre carii sciá cá le place
a lucrá. Unulu din acei ajutori a fostu si dn. Const.
Papfalvi. Domni'a sa nu si-a pregetatu a 'si face mai
multe insemnari despre resultatul aceluor visitatiuni,
precum si despre alte intempleri care au urmatu. Despre
visitatiuni scrie domnulu canonicu:

Episcopulu a inceputu actulu apostoliei sale in
comitatulu Hunedórei, de unde a trecut in Zarandu si
de acolo in alu Albei inferióre, éra de acolo s'a intorsu
pe la Zlatu'a si Alba-Juli'a la resiedinti'a sa. Cá mar-
toru alu activitatiei sale nu sciú ce se admiru mai
multu: poterile fisice, supuse la fatigie, la mancari cum
se potea, la lipsa totala de rapausu comod, sau talen-
tulu seu de oratoru, cá-ci pre lângá functiunile archie-
resci inpreunate cu visitatiunile canonice, tinea mai
in fiacare di câte trei, inca si câte patru dictiuni, mai
virtosu in „tiér'a Hatiegului“, unde ómenii setosi de
invetiatura alergau din satu in satu pe urm'a lui. Totu
asemenea visitatiuni inpreunate cu fatige si cu spese
considerabili a mai facutu episcopulu inca si in cátiva
ani dupa aceea.

VIII. Reforme in Blasiu.

Este cunoscutu cá ómenii ajunsi la betranetie
inalte nu prea potu suferi se se faca schimbari inpre-
giuru de sine. Cei carii cunoscu natur'a omenéscá si
sciú ce sunt betranetiele, trebue se le dea dreptate.
La episcopulu Joanu Bobu mai predominá si alta pedeca,
ce nu dependea nici dela elu, nici dela membrii consistoriului,
ci caus'a éra pressiunea din partea gubernului mai alesu
dela congressulu de Vien'a pana la mórtea lui Bobu, pre-
cum observaramu si mai susu. In resiedenti'a si aper-
tinentiele ei, la biserica, monastire, seminaru, la edificiele
economice mai nici-o reparatura: platile totu cele vechi

remase scadiute infricosiatu in urmarea cumpletei ban-
crute de statu, din a. 1821; la titografi'a seminariului
ferestrii sparte, pe care intrau gainele. Totu ce mai
facea nonagenariulu archipastoriu éra incassarea veni-
turiloru si prefacerea loru in fonduri pentru cleru.

Episcopulu Joanu Lemeni indatu in alu doilea anu
s'a si apucatu de largirea bisericeii catedrale si alatura-
rea la ea a celoru doue turnuri care se vedu si astadi.
Fára a cere dela cleru, macaru unu banu, a datu spre
acelu scopu din veniturile sale preste 100 de mii florini
mon. conv. Dupa aceea întreprinse reparatur'a radicale
si totuodata largirea resiedentiei-castellu cu o aripa,
care éra si ilu costá preste 30 mii flor. m. c. In fine
restaurá si edificiele economice, cas'a parochiale a ora-
siului, scól'a de fetitie si altele, pe care nu le mai
tinemu in memoria.

Dara episcopulu Lemeni ajutatu de confratii sei
membrii capitulari din acea epoca, lasá inca si alte
monumente multu mai durabili decâtu sunt cele de
pétra. Pana éra inca vicariu, se decise cá tóte platile
professoriloru care pana atunci li se numerau in valuta
de Vien'a, se se dea in moneta conventionala, adeca in
locu de 100 se fia 250 fl. etc.; mai incolo, cá facultatea
theologica in locu de 2 1/2 se fia de 4 ani, cea filosofica
in locu de 1 de 2 ani, éra theologiloru in seminaru
pe lângá emolumentele de mai inainte, adeca locuintia,
viptu, carte, reverenda, se li se dea si caltiamente,
éra numerulu interniloru se fia 52 de tineri, toti tre-
cuti prin facultatea filosofica, unii si prin cea juridica.

Tipografi'a. Totu in anii de antaiu ai guber-
narei sale eclesiastice episcopulu Lemeni scotiendu tipog-
rafi'a seminariului din rugin'a si ruin'a in care cadiuse
cu tesculetiile sale antice de lemne si cu litere câte se
le duci intr'o pensatur'a de mésa, o dede in grija dlui
Timoteu Cipariu, pe atunci professoru de dogmatica, i
puse si fondurile necesare la dispositiune cá se póta
aduce pressa si litere noue. S'au facutu si intre altele
s'a tiparitu in trens'a din nou Psaltirea tradusa din
nou de canoniculu Teodoru Popu, pe atunci professoru
de limbile orientali. Bucuri'a professoriloru pentru re-

Totusi pe la 1774 se aflau in regim. romano-illiricu la Biserica-alba si pe airea pentru scóle nemtiesci, éra in urmatoriulu anu s'a decisu a se infintiá 11 scóle nemtiesci.

In aceeași epoca in regimentulu curatu romanescu din Banatu se aflá numai una scóla curatu romanésca la Mehadi'a, unde se invetiá cititulu, scrisulu si ceva gramatica. Comand'a suprema decise totu in 1774 cá se se deschida scóle nemtiesci si in Mehadi'a, in Almaju si in Bozoviciu, precum de sine se intielege, totu cu scopu de a scóte mai virtosu suboficiari si copisti. In regimentulu nemtiescu banatianu s'au deschisu din capulu loculu pentru fiacare compania câte una scóla nemtiésca, catholica.

In anulul 1775 scótele nationali-confessionali serbesci din Banatu venisera in pericolu de a fi inchise cu esceptiune de cele din Panciov'a. In acte se arata caus'a, cá locuitorii nici nu voiau se'si dea pruncii la scóle, nici se le sustina; dascalii erau platiti miserabilu de reu, sau nici cá trageau plata, ci aveau numai ceva simbria dela popi si protopopi, caroru le faceau servitiu la vite si la alte afaceri economice. Erau adeca fôrte multi serbi scapati incóce dela turci si totu asia de selbatici, precum mai sunt bosniacii pâna in dio'a de astadi, inca si mai rei. Aflandu Mari'a Teresi'a de selbataci'a serbiloru, religiósá si buna cum erá, avu totuodata pruncésca naivitate de a comandá se se tiparésca catechismulu serbescu in diece mii de exemplarie, cá se se inpartia pe la tóte regimentele serbesci, din care 1600 s'au inpartitu la serbii din regimentulu banatianu romanoserbescu. Dara cine erá se invetie din acelea 10 mii de catechisme, candu poporulu nu voia se'si dea pruncii la scóla cu nici-unu pretiu si nici cu cele mai aspre pedepse ostasiesci nu'i poteau constringe se'si faca scóle. Chiaru in comune mari pe unde totu mai mergea unii baiati la invetiatura, scól'a se tinea in câte o baraca, sau asia numitu siopru ori siopronu, numita la turci si andramá.

Scótele germane prosperau mai bine, dara si acelea numai in comparatiune cu cele serbesci. Asia de ex. in regimentulu nemtiescu din Banatu pe la anulul 1774 se aflá in acelu regimentu una scóla de 4 clase la Panciov'a si pe la companii alte 7 numite scóle triviali. In tóte acelea invetiau 500 de baiati si — cifra curiósá — 772 baiate, adeca mai multe decâti baiati, pe cari nici nemtii nu'i dedeau bucurosu la scóla. In scótele serbesci din tóte regimentele confiniarie nu erau in aceeași epoca nici atáti scolari, cât se aflau in acelu singuru regimentu nemtiescu.

(Va urmá.)

Informatiune

despre asupririle comisse asupra fostiloru iobagi din Transilvani'a in afaceri de rescumperarea decimeloru si altoru prestatiuni din vii, cu aplicarea arbitraria a art. XXIX 1868 si a Instructiunei ministeriale din 7 Aprile 1869.

(Urmare si fine.)

La pertractarea a 2-a care s'a tinutu in 8 Maiu 1874 presedintele colegiului de arbitrii Deak

György (notariu opidanu in Vintiu) sub pretestulu de nimicu, cá chiamarea nóstra cá arbitrii s'ar restringe numai la constatarea sumei de rescumparare si a pretiului, dupa o disputa de preste 2 ore, si numai dupa ce am declarat, cá altcum nu voiu subserie protocolulu, — au permissu advocatului Dr. Racuciu, a face la protocolulu esceptiuni in contra admissibilitatii pretensiunei de rescumparare. — Totu sub acelu pretestu mi-a denegatu si mie dreptulu de a dá votu separat la protocolu, si a pune advocatiloru intrebari privitoare la delucidarea causei, precum suna apriatu §. 28 din instructiunea ministeriala.

Pentru orientare adaogu, cá intre alte multe esceptiuni momentóse facute de adv. Dr. Racuciu in numele ómeniloru a fostu si aceea: „cá viile „s'ar fi desdaunatu din fondulu prov. „in intielesulu patentei din 1854.“

In 27 Septembrie 1874 capetasemu o dupla aprindere, de plumani si membran'a cóstelor; dara multiamita lui Dummedieu, cá pe lãnga tóta greutatea morbului, inca in decursulu lunei lui Octobree am fostu érași pe picióre. Se vede cá presedintele colegiului de arbitrii Deak Gy. a intielesu despre morbulu meu, si va fi creditu, cá mai usioru isi va ajunge scopulu fara de mine.

Asia elu pune terminu nou la continuarea pertractarei pe 11 Novembre 1874 la fația loculu, mie inse imi face cunoscutu terminulu numai in 9 Novembre. Din acea di 'iam si priceputu usioru intentiunea lui, care erá cá eu se lipsescu dela apararea dreptei cause a locuitoriloru, elu se substitue in loculu meu pe cine'i va placea lui, si ómenii inca se absentedie pe la afacerile lor si anume cei mai multi la unu tergu mare de tiéra, ce se tine la orasiulu vecinu Miercurea tocma in 11 Novembre. Eu inse, de si abia me ridicasemu din asternutu, in aceeași di pe la 11 ore am si ajunsu in comun'a Gusu atatu de persecutata.

Am aflatu intregu colegiu de arbitrii compus gata; presidiulu avu fruntea se denumésca in loculu meu pe deregatoriulu curtii Pennkovsky; inse prin sosirea mea inca la timp, inainte de a se fi inceputu pertractarea, li s'a trasu dunga preste tóta socotél'a.

Din fostii iobagi nici unulu nu erá a casa, toti se aflau la Miercurea. In comuna nu se sciuse nimicu despre sosirea comissiunei; singuru primariulu a fostu avisatu de respectivulu szolgabireu, cá se se afe in comuna, dara fara se scia pentru ce.

Advocatulu Biro Miklos din Aiudu erá de fația. La intrebarea mea cá cum de nu au fostu avisati fostii iobagii, si advocatulu acestora Dr. Racuciu, 'mi respunse presedintele, cá elu a datu de scire primariulu prin szolgabireu, daca acela nu l'au avisatu, elu nu este de vina; éra pe adv. Dr. Racuciu nu l'a avisatu, pentru-cá nu a produsu plenipotentia si pentru dio'a de 11 Novembre 1874. Va se dica: advocatulu ar fi datoriu se produca plenipotentia pentru óri-ce intervenire?

Ei, dara fația de advocatulu partii contrarie, s'a urmatu alta procedura, pe acesta la inviatu la pertractare, de si nu a produsu alta plenipotentia.

plecandu inainte mesurara frontulu curtiei monastiresci pâna in lini'a unde se afla astadi aparatele gimnastice. „Acestu spatiu va fi tocma de ajunsu pentru unu re-tranchementu.“ Cu acelu terminu betranii intielegeau, cá episcopulu erá decisu a ridica pe loculu acela unu instistutu, in care se incapa cinci óri siese profesionisti (meseriasi) cu 40 pâna in 50 de baiati, spre a inveria câte o profesiune din cele mai necesare poporulu nostru, dupa-ce voru fi terminatu asia numitele scóle normali, éra pre câtu timp voru fi la invetiatura, se aiba acolo victulu si locuint'a cam asia, cum erá pe atunci in asilulu de baiati saraci intemeiatu de imperatésa Mari'a Teresi'a in Sibiu (Retranchement, Erziehungs-haus). „Se voru oppune Sasii sau si Status et Ordines (dieta),“ observa cineva dintre cei presenti. „Vomu vedea.“ fu respunsulu laconicu alu episcopului. — De aci betranii se întórsera spre seminaru si mesurara érași frontulu curtiei spre strad'a mare pâna in casele in care se aflá pe atunci farmaci'a. „Ce se fia aici?“ intreba unu professoru. „Va fi unu nou seminaru pentru o parte a tinerimei strimtoare prin cascíoarele acestoru orasiani lipsiti,“ fu alu doilea respunsu ce ni se dete. Ridicarea casei de laboratoriu erá calculata pe basea pretiuriloru de inainte cu 47 de ani camu la 30 mii fl. mon. conv., ceea ce astadi, nu sciu daca s'ar potea realisá cu 50.000 fl. Inceputulu erá se se faca numai dupa-ce s'ar fi terminatu celelalte constructiuni aratate mai in susu si dupa-ce s'ar fi adunatu sum'a necesaria din veniturile episcopiei. Noulu seminaru erá se coste circa 10 mii florini. Acesta suma se aflá in numerariu luat in imprumutu de cátra episcopu pe lãnga interese de 6% la restaurarea bisericiei cathedrale pre câtu nu'i ajunsese in primii ani din veniturile proprii.

(Va urmá.)

Premitiendu aceste obiectiunii amu cerutu se ne apucamu de lucru; presedintele inse nu s'a in-voitu, ci a facutu contra propunere: cá se amanamu lucrarea, din cauza, cá ómenii nu s'au incunoscintiatu despre dio'a de pertractare. — Eu m'amu declarat in contra amanarei, si pe temeiulu estrasului de sub %. — din care se vede apriatu, cá in comun'a Gusu, n'a esistatu nici-odata decima urbariala (domnésca) amu propusu: se se respinga cererea de rescumparare. Dupa cetirea estrasului citatu, au facutu cu totii unu nasum longum, si s'au retrasu in alta camera de unde intorcéndose la 1/2 de óra, — advocatulu Biro Miklos a cerutu amanarea pertractarei, cá se céra informatiune dela eredii lui Borosnyay, — ceea ce i s'au acordatu per dirempta paria.

In acestu stadiu se afla caus'a pâna in dio'a de astadi.

Despre alu 3-lea si celu mai mare proprietariu din K. Ludos Binder Károly insemnu, cá acesta nu a cerutu, si nu va cere nice in viitoriu — rescumparare. Elu insusi a declarat cá nu'i compete nici o rescumparare.

Relativu la casulu primu se observa: cá lui Clotilde Pausz maritata Mökkel i sa aplacidatu rescumpararea cu decretu min. de finantia ddo 9 Ianuariu 1875, Nr. 60324.

a) in obligatiunii . . .	2810 fl. —	cr.
b) einzutreibende Gebühr	4957 fl. 34 1/2	cr.
c) Ausgleichskreuzer . .	12 fl. —	cr.
d) Verzugszinsen . . .	140 fl. —	cr.

Desdaunarea o a redicatu Clotilda Pausz in Pest'a.

Pentru competintiele de 1490 fl. 10 cr. dela 1858 pâna la finea a. 1874 executiunea contra sateniloru este decretata. Perceptoratulu din Miercurea le va vende bietiloru ómeni câtu mai curendu tóta averea nemiscatore, daca cumva Directiunea finantiala de aicea, nu le va dá unu moratoriu pâna dupa secere.

Altcum pentru casulu acesta s'a facutu si aratare criminala la judecatori'a din Miercurea, care au ascultat pâna acuma sub juramentu pe acei ómeni, carii s'au subscrisu in protocolulu de in-paciuire, — fara scirea si invoirea lor.

Sibiu, 10 Aprile 1875.

E. Macellariu.

Appendice la Nrii: 14, 15, 16 din „Observatoriulu.“

Cu viua bucuria amu intielesu cá dnii advocati romani din tóte partile Transilvaniei se interessédia de sórtea tieranului, care prin proiectulu de lege privitoriu la regularea proprietatiloru e amenintiatu in cele mai vitali interese si conditiuni de esisten-tia. — Ne bucuramu cu atatu mai tare pentru cá „gurele slabe“ nu voru mai potea dice: „satulu arde, hab'a se piéptenă,“ care pe limb'a moderna ar insemná: „Nati'a plange, advocatulu isi numera paralele.“ O sciamu noi din capulu loculu cá „sangele nu se preface in apa.“ — Cá fi poporulu di si nópte cu sórtea poporulu se ocupa; si cá aceia se insiala cari au voitu se se remasiésca, cá multi dintre dnii advocati romani nici nu cetescu diuare romanesci, nu se ocupa cu astfelu de meruntisiuri, prin urmare nici cá voru avea cunos-cintia despre provocarea coprinosa in suscitatii Nri pentru a tinea o conferentia a tuturor advocatiloru romani. — Precum amu intielesu dnii advocati ro-mani se aduna in 28 l. c. in Clusiu si voru tranti unu „memorandu“ cátra dieta in care voru spune „urbi et orbi“ sórtea poporulu romanu din Ardealu precum si pericolulu care ilu amenintia la casu daca s'ar radica la valóre de lege acelu proiectu. Amu cetitu proiectulu de lege si marturisimu cá ne mi-ramu, nu de dispositiunile singuraticiloru paragrafi cá-ci la acésta — cunoscendu tendintiele feudaliloru nostrii — ne amu asteptatu, dara espunerea de motive ne a suprisu.

Cu deosebire 3 §. sunt classici.

Primulu §. sterge procedur'a de pâna cuma si dice cá nu partid'a nici advocatulu isi va face apararea, ci judele esmisu va luá la protocolu cele de lipsa pentru deciderea processu-lui. — Constatamu cá in tóta Transilvani'a nu este nici unu jude de romanu referențu urbarialu.

Patent'a urb. din 21 Iuniu 1854 a introdusu procedur'a (apararea) scripturistica prin advocatu. Instructiunea ministeriala din 1868 a stersu-o, si a introdusu pertractarea protocolara.

In anulul 1871 prin instructiunea minist. s'a cassatu pertractarea protocolara, tocma din motivu, cá n'a corespunsu si cá prin aceea s'a datu motive la multe „banueli“. Érași s'a introdusu procedur'a scripturistica, care pâna adi e in vigóre,

staurarea tipografiei fu asia de mare, in câtu dupace o mutasera in sal'a cea spatiósá din frontu la gimnasiu, loculu celu mai placutu de convenire le erá tipografi'a. Pe lãnga Cipariu se adunau Joanu Rusu professoru de istori'a generale, auctorulu Icónei pamentului, Simionu Barnuti, professoru de filosofia, J. Cristoceanu de matematica, G. Baritiu de fisica, si altii dela gimnasiu. Aci discutau ei multimea de lipse literarie; totu acelea se concepú si prim'a idea a infintiarei unoru foi perio-dice in limb'a nóstra.

Teatru. In vieti'a patriarchale in care petrecea inainte cu 50 de ani nu numai cele mai multe familii romanesci din Transilvani'a, ci si cele magiari si sasesci, multu a surprinsu pe ale nóstre infintiarea teatrului romanescu de diletanți. Indata in a. 1833 episcopulu a permissu clericiloru seminaristi cá se faca o colecta in locu si in diecece spre scopulu acesta. Se adunara patru sutisióre de florinii, cu care fu tramisu vice-rec-torulu de atunci si scriitoriulu acestoru linia la Sibiu, cá se acóde la unu professoru de desemnu nesce cortine modeste si alte câteva aparate simple. Dupa câteva septemani fiindu gat'a, unulu din clerici le aduse cá in triumfu. In serbatorile Craciunului se representara doue piese traduse, una de Cipariu, alt'a de Rusu. Acelea mici incercari dramatice fusera ucise in prunci'a lor dupa vreo 5 ani, in urmarea hostilitatiloru pornite asupra episcopului; dara de acelea dile funeste ne vomu ocupá in adinsu la loculu seu.

Doue proiecte salutare nimicite. Cu vreo cinci dile inainte de plecarea episcopului la Vlen'a pentru depunerea juramentului, noi vediendu cá episco-pulu si trei canonici stau in faci'a biserice si se con-sulta despre ceva, câteva tineri si unii professori inpinsi de curiositate ne apropiaramu spre betrani. „Veniti, veniti, macaru cá nici unulu din dvóstra nu este geo-metru,“ ne dise episcopulu in gluma. De aci isi luara positiunea in coltiulu din afara alu gimnasiului, apoi

Acumu éra vré se introducea pertractarea protocolara, unde judele esmisu are „mana libera.“

Aici ne vine aminte unu casu din 1862 candu unu d-nu magiaru vediendu pe unu tieranu svercolinduse că judele n'a vrutu se i ia la protocolu apararea sa la intrebatu :

— „Mei Romane! Candu a fostu mai bine, cu Aprobata si Compilata? ori acumu cu protocolu?“

— „De bine a feritu Dumnedieu.

Cu aprobata, spindiurara pe tat'a;

Cu protocolu ramai cu c . . . lu.“

Toti intieptii din lume n'aru fi in stare se iti demonstre mai claru temerea de pertractarea protocolara, de cătu aceea dicala legendaru a tieranului, a classicului tieranu romanu. — Alu 8 §. dice că: mosii'a tieranului daca cade printre padurile domnesci acele locuri voru remanea proprietate a domnului, avendu elu a ilu plati pe tieranulu cu bani. — Cu cătu? si dupa ce pretiu? nu dice. — O mare parte a mosiiloru tieranesci fiindu printre paduri domnesci, acele pamenturi sunt perdute pentru tierani.

Alu 11 §. dispune că: „spesele regularei se le pörte si tieranulu in proportiunea mosiiloru; spre exemplu: unu domnu are 100 jugere pamentu, jobagii 3000 jugere. — Se scia că spesele comasarei facu de regula atatia florini cate jugere sunt de a se comassá, in casulu presentu 3000 fl. — Domnulu si-a comassatu mosii'a cu 100 fl., éra jobagii cari tóte le au incercatu spre a inpedecá comassarea voru plati 3000 fl. — Acésta suma se va intabulá pe mosiile jobagiloru si va avea prioritate asupra toturoru pretensiuniloru. — In loculu alu doulea se intabulésa contributiunea (darea).

Acum pasu! tierane se mai capeti undeva creditu! — Si pasu! creditorule se iti mai capeti pretensiunea ta intabulata pe mosii'a tieranului, că-ci intabularea ta si-a perdutu prioritatea. — Totu in acea proportiune se platesce si inginerulu de si pe acesta ilu alegu dnii, nu jobagii. — §. 10 prevede că pretiitorii voru fi cinci, trei din acestia 'i va alege administrati'a politica. — Audi acolo! Dintre cei-l-alti 2 pe unulu ilu alege Domnulu, pe cel'altu tieranulu. — Nu credu se giciti dintre acei 5 căti pretiitori va avea Domnii? si căti tieranii? Nu intramu mai departe in meritu că-ci n'avemu timpu: Memorandulu advocatiloru va face lumina. — Un'a totusi n'o potemu lasá fara a o aminti. — Se motivésa că d'aceea se indatorédia si jobagii a plati spesele, fiindu că dupa 1848 mai tóti dnii au cumparatu pamenturi jobagesci, si mai tóti jobagii au cumparatu pamenturi domnesci, prin urmare, nu s'ar potea reparti nici spesele de bani pe Domni, nici dilele de lucru pe jobagi.

Daca n'ar fi lucrulu prea seriosu, amu servi cu o dicala romanésca, că-ci romanulu e camu dracosu, chiaru in nefericire inca e classicu; éra asia lasamu se se esprime conferinti'a advocatiloru. Noi scimu atata că acestu „motiv“ suna că o satura la adress'a romaniloru. — Unde in acésta tiéra a contribuitu domnii la dilele de lucru? căti jobagi au cumparatu pamenturi domnesci? Terminamu cu acésta materia odiósa; că nu intra intr' unu diaru micu romanescu; nici chiaru o brosiura de 10 cóle n'ar potea coprinde suferintiele poporului romanu. — Daca conferinti'a advocatiloru romani n'ar avea rezultatulu doritu, ce inse nime nu crede, aduca 'si aminte de o intemplanu din betrani. — „Unu romanu cu stare buna pe timpulu marelui imperatu Josifu II si-a perdutu tóta averea printr'unu processu. Necajitu si-a luat la sine banii căti ia mai remasu, a pornitu pe josu la Vien'a la „Imperatulu.“ — Acolo fiindu nu numai ánimile, dara si usile incuiate inaintea „romanului“, bietulu omu n'a potutu primi „audientia“. Ce s'a socotitu ce nu: ei! unde a mersu mii'a, mérga si sut'a. — S'a dusu si a platitu la tóte bisericile se traga d'odata tóte clopotele. — Ce e asta? au fugitu polit'i'a in susu si in josu; au datu de omu. Audi ce scandalu ai facutu? Cine esti? si ce vrei?

— „Nu pociu spune numai singuru la imperat. si a disu se ilu duca la elu. — „Ce se i faci?“

Audindu imperatulu, a trimisu dupa elu.

— „Audi omule! cine esti si ce vrei? ai alarmatu cetatea intréga.“

— „Sunt romanu din Ardealu; éta cum am patit'o. — Am venitu pe josu se me plangu la Mai. Vóstra, dara nu m'au lasatu se intru, si asia ne mai avendu unde apelá, am platitu se traga tóte clopotele; acuma apelediu la D-dieu.“

— „Dara cum de ai avutu asia mare incredere in mine, de ai intreprinsu unu drumu asia mare pe josu? că-ci de nu vei avea dreptu, ai venitu in zadar.“

— „Capulu meu se cada de n'am dreptu. Apoi amu vediutu pe M. Vóstra in Ardealu umblandu

pe josu in orasia si sate unde se jeluiá romanii că: dnii nu vréu se le dea locu se 'si zidéscu biserica; a 'Ti cautatu insusi in fati'a locului si isbindu cu batiulu in pamentu a Ti disu: aici trebue se se zidéscu biserica. Asia s'a intemplanu; astadi in acele locuri laudamu pe Ddiu si binecuventamu pe M. Vóstra. Mai inainte au umblatu in zadaru Vladicu din Blasiu se cersiéscu unu petecu de pamentu, dara nu li s'a datu; ba unu Vladica in necasulu seu a amenintiatu cerulu cu pumnulu dicandu: asia 'ti trebue Tie Dumnedieule! daca ai datu totu pamentulu domniloru acuma n'avemu unde se Ti facemu o casa.“

— „De vei avea dreptu, dreptate ti se va face; porunc'a mea va sosi inaintea ta in Ardealu.“

— „Amu sciutu eu că la Ddiu nu apelédia bietulu omu in zadaru.“

A séptea adunare generala ordinaria a institutului de creditu si de economii „Albin'a“,

tinuta in 19 Martiu st. n. 1880.

(Urmare si fine.)

Éra bilantiulu institutului cu 31 Decembri 1879 este urmatoriulu (se cetesce).

Prin amortisarea din venitul inbucuratoru alu anului trecut a ultimului restu de fl. 2800 alu contului spesseloru de fondare, sum'a intrebuintiata acum de 7 ani pentru acésta amortisare in cifra anuala midilicia de fl. 1735.20 cr. — remane pe venitoru pentru crearea venitului curatu alu societatii.

Bilantiulu arata deci unu venitu brutu alu anului 1879 de . . . . . fl. 93.250,82
din care subtragendu totalulu esiriloru cu . . . . . fl. 59.950,81
resulta unu profitu curatu de . . . . . fl. 33.300,01

In sensulu §. 62 din statute propunemu urmátorea distribuire a acestui profitu:

5% dividenda dupa capitalulu de actiuni . . . . . fl. 15.000,—
Din restulu de . . . . . fl. 18.300,01
vine a se distribui:

10% la fondulu de reserva alu actionariloru . . . . . fl. 1.830,—

că tantiema pentru 12 membrii ai directiunei, directorulu executivu si corpulu oficialiloru . . . . . fl. 2.928,—

20% pentru scopuri de binefacere . . . . . fl. 366,— fl. 5.124,—
Din restulu de . . . . . fl. 13.176,01

propunemu a se dá cá supradividenda . . . . . fl. 12.000,—
éra cu sum'a de . . . . . fl. 1.000,—

a se pune basa la unu fondu de pensiune pentru functionarii societatii . . . . . fl. 13.000,—
ultimulu restu de . . . . . fl. 176,01

se se tréca in contulu profitului anului 1880.

Astmodu dividend'a anului 1879 e de 9%.

Fondulu de reserva alu actionariloru cu adaosulu sumei de astadi din profitu a ajunsu la sum'a de fl. 23.092,12 cr.

Este o vechia experientia, că cu cătu unu functionaru e mai puginu apasatu de grigile venitorului la betranetie si in nepotintiele sale, atátu mai mari si mai bune sunt prestatiunile sale.

Asigurarea existentiei functionariului inse zace din multe motive si in interessulu aceluia, in alu carui serviciu elu se afla. De aceea majoritatea instituteloru de bani au adoptatu de multu principiulu pensionarii functionariloru lor. Urmandu acestui exemplu si indemnati chiaru de interessulu institutului nostru ne-amu propusu a creá unu fondu de pensiuni pentru functionarii institutului nostru. Statutele acestui fondu sunt in lucrare.

Nu dubitamu că Onor. Adunare generala va adoptá cu bunavointia propunerea nóstra, de a pune cá prima basa la crearea acestui fondu, cu 1000 fl. din venitul anului trecut.

Luandu deci actu de raportulu nostru acesta, Ve rogamu, cá dupa ascultarea raportului comitetului de revisiune se binevoiti a aprobá bilantiulu si propunerile nóstre pentru distribuirea profitului, ficsandu dividend'a anului 1879 cu 9 florini de actiune, si a dá Directiunei si comitetului de revisiune absolutoriulu.

Se dá apoi cetire urmatoriului raportu alu comitetului de revisiune:

Onorata adunare generala!

Subsemnatulu comitetu de revisiune esaminandu, conformu §. 57 si 58 din statute, contulu profitului si perderiloru, precum si bilantiulu institutului de creditu si de economii „Albin'a“ pentru anulu 1879, a aflu tóte positiunile in deplina consonantia cu registrele respective, purtate cu tóta esactitatea.

Ne luamu dar' voia a Ve propune, a aprobá computulu anulu pro 1879 si a dá Directiunei absolutoriulu.

In privinti'a inpartirii profitului curatu suntemu de acordu cu propunerea Directiunei de a se inparti conformu §. 62 din statute (urmédia proiectulu de distribuire cá mai susu).

Totu cu acésta ocaziune ne luamu voia a Ve raportá, cá fondulu de garantia pentru emiterea scrisurilor fonciari, care se pretinde prin articolulu de lege XXXVI (§. 4) din anulu 1876, e formatu dupa tóte dispositiunile legii si e elocatu in efecte publice si cambii, precum ne-amu convinsu prin o scontrare detaiata. Sibiu, in 10 Martiu 1880.

Comitetulu de revisiune:

August Senor m. p. Dr. Josifu Hodosiu m. p.

Dr. A. Brote m. p. Joanu Cretiu m. p.

Adunarea generala:

a) ia spre sciintia raportulu anulu alu Directiunei;
b) apróba compturile si bilantiulu anului 1879;
c) dá Directiunei institutului si comitetului de revisiune absolutoriulu pe timpulu anului 1879;

d) apróba propunerea Directiunei din raportulu ei anulu despre distribuirea profitului curatu de 33.300 fl. 01 cr. in sensulu §. 62 din statute si ficsédia dividend'a anului 1879 cu 9%, prin urmare alu siéptelea cuponu alu institutului dela 1 Iuliu 1880 se va rescumperá cu 9 florini.

Sum'a de 366 fl. rezultata din bilantiulu anului 1879 in sensulu §. 62

e) pentru scopuri de binefacere se distribue astmodu:

1. Pentru inundatii prin apele din tómn'a anului trecut 100 fl.;

2. Comunei bisericesci romane din Sz.-Udvarhely 50 fl.;

3. Comunei bisericesci romane din S.-Sz.-György 50 fl.;

4. Scólei romane din Lapusiulu-ungurescu 50 fl.;

5. Scólei parochiale romane din Miercurea 50 fl.;

6. Scólei de fete dela parochi'a gr.-or. din cetatea Sibiiu 40 fl.;

7. Pentru scopuri de binefacere in cetatea Sibiiu 26 fl.

Pretulu marceloru de presentia pentru anulu 1880 se ficsédia cu 3 florini.

In consiliulu de Directiune se realegu DD. Joanu Popescu si Dr. Aureliu Maniu.

Demissionile din consiliulu Directiunei a DD-loru Antoniu Mocsonyi, Vincentiu Babesiu si Paul Dunca se iau spre sciintia cu parere de réu.

Cu aceste adunarea se incheia.

Ratiunea societatiei de imprumutu si pastrare „Anror'a“ din Nasaudu, incheiata cu finea anului 1879.

Conspectu despre circulatiune pre anulu 1879.

Perceptiuni.

Restulu cassei cu finea 1878	fl. 1542.57
Capitalu fundamentale	„ 15786.43
Deposite	„ 55006.42
Capitale replatite	„ 18240.03
Interesse dupa capitalele elocate	„ 10514.51
Provisiune	„ 2617.74
Tacs'a de inscriere	„ 155.22
Interesse de intardiare	„ 117.29
	fl. 103977.31

Erogatiuni.

Capitalu fundamentale	fl. 11356.76
Deposite replatite	„ 12282.46
Interesse dupa depozite	„ 3689.06
Capitale elocate	„ 66207.37
Interessele capitaleloru fund.	„ 2752.60
Dividend'a pro 1879	„ 5119.80
Tantieme	„ 797.82
Darea regésca	„ 242.20
Carti si tiparituri	„ 32.43
Diverse spese	„ 200.42
Fondulu de reserva	„ 567.53
Restulu cassei cu finea 1879	„ 728.86
	fl. 103977.31

Nasaudu, 31 Decembre 1879.

Dr. Joane Malaiu m. p.

Cassariu.

Nicolau Anthon m. p. Elia Burduhosu m. p.
Directoru. Controloru.

Conspectu de venite pro 1879.

Castigu.

Interesse	fl. 10511.61
Provisiune	„ 2617.74
Tacs'a de inscriere	„ 155.22
Interesse de intardiare	„ 117.29
	fl. 13401.86

Pierdere.

Interesse dupa depozite	fl. 3689.06
Interesse dupa capitalulu fund.	„ 2752.60
Tantieme	„ 797.82
Darea regésca	„ 242.20
Carti si tiparituri	„ 32.43
Diverse spese	„ 200.42
Fondulu de reserva	„ 567.53
Saldo	„ 5119.80
	fl. 13401.86

Nasaudu, 31 Decembre 1879.

Dr. Joane Malaiu m. p.

Cassariu.

Nicolau Anthon m. p. Elia Burduhosu m. p.
Directoru. Controloru.

Bilantiu.

Active.

Capitale elocate	fl. 147638.02
Restulu cassei cu finea 1879	„ 728.86

Passive

Capitale fundamentale	„ 57083.25
Deposite	„ 90959.09
Tantieme	„ 324.54
	fl. 148366.88

Nasaudu, 31 Decembre 1879.

Dr. Joane Malaiu m. p.

Cassariu.

Nicolau Anthon m. p. Elia Burduhosu m. p.
Directoru. Controloru.

Subscri'sa comisiune censuratórie dupa-ce av reveditu cartile de evidentie inprutate cu alu siéptelea a

aflatu intru tôte esactu atatu conspectulu despre circulațiune, câtu si conspectulu de venitu si bilantiulu.

Comissiunea censuratorie:

Florianu Motiocu m. p. Leo Picu m. p.
H. Raupenstrauch m. p.

Sciri diverse.

— (Conferintia in caus'a inundatiloru.) Spre a se consultá asupra distribuirei de ajutore între daunatii prin exundările de asta érna, onorat'a inteligentia romana din Sibiu este rogata a se intruni Dumineca 16/28 l. c. la 5 ore p. m. in localulu „Asociatiunei transilv. pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu.“

Comitetulu centralu pentru ajutorarea inundatiloru.

— (Dare de sama.) Pe bas'a raportului comitetului arangiatoru, esmisu de directiunea „Reuniunei romane de cantari“ in persónele ddloru: R. Petricu, J. Popescu si J. G. Baritiu, pentru arangierea unei petreceri cu jocu, alu carei venitu se se distribue conformu conclusului comitetului Reuniunei din sedinti'a ddo 29 Februaru a. c. in parti egale in favorulu fondului Reuniunei de cantari si in favorulu celorlu nenorociti prin versarile apelor, — se constata, ca venitul petrecerei arangiate in 13 Martiu a fostu . . . . . 188 fl. 50 cr.
era cheltuelee . . . . . 98 fl. 50 cr.
remanendu unu venitu curatu de. . . . . 90 fl. — cr.

Acestu venitu s'a si trimisu la destinatiunea sa, conformu hotaririi susu amintite.

Preste tacele ficsate de persóna si biletu au mai intratu in favorulu scopului indicatu dela: dd. George Mateiu 5 fl., famili'a Antonie Bechnitz 3 fl., bs'a Helen'a Popp 3 fl. 50 cr., Petru Rosca 3 fl., Joanu Badila 3 fl., E. H. 2 fl., Joanu Hanea 2 fl., Dr. D. Racuciu 2 fl., C. D. 2 fl., Nicanoru Fratesiu 2 fl., George Petchescu, c. r. capitanu 2 fl., Gregoru Mateiu 1 fl., Constantinu Stezaru 1 fl., Naum Nasta 1 fl., Joanu Bechnitz 1 fl., Fredericu Haupt jun. 1 fl., Vasilie Pred'a 1 fl., d-n'a Justin'a Olariu 1 fl., d-n'a Catarin'a Nedelkovits 1 fl., B. H. 2 fl. — Sum'a 39 fl. 50 cr.

Tuturoru P. T. daruitori, precum si comitetului arangiatoru se aduce prin acésta multumita in numele „Reuniunei romane de cantari“.

Din sedinti'a comitetului Reuniunei, tinuta in 21 Martiu 1880 in Sibiu.

Comitetulu.

— (Denumiri.) Domnulu Eugeniu Voinescu s'a numitu consulu generalu alu Romaniei la Buda-Pest'a, éra d. Joanu Porutiu, doctoru in dreptu, a fostu numitu in postulu de interpretu la acelu consulatu.

— (Multiamita publica.) Balulu arangiatu in 6 Martiu st. n. a. c. in favórea bibliotecei gimnasiunui rom. gr. or. din Bradu, a reusitu preste asteptare.

De si tempulu éra nefavoritoriu — pentrucá înainte de balu vre-o 5—6 dile a ploatu in continu, si perdusemu tóta speranti'a cá voru participá multi la acésta petrecere, — in sér'a de balu pela 9—10 ore, sal'a gimnasiului, care e destulu de spatiósa, se umpluse dejá de totu de unu publicu numerosu, atátu din locu câtu si din prejuru. — Fara esceptiune de nationalitate mai tôte familiile din locu invitate, au luat parte la acésta petrecere, carea a duratu — in cea mai buna si frumósa armonia — pâna la 7 ore dimineti'a.

De órece inse nu amu de scopu a descrie petrecerea, ce amu avut'o cu acésta ocaziune, ci de a implini promissiunea facuta in biletele de invitare, si

anume de a publicá atátu numele prea onoratiloru domni si dómne, cari au contribuitu pentru prosperarea si inflorirea bibliotecei acéstu institutu. câtu si ofertele marinimóse incurse atátu in bani, câtu si in carti, — amintescu numai pre scurtu, cá toti participantii au fostu pe deplinu multiamiti.

Au contribuitu in favórea bibliotecei gimnasiale urmatorii domni si dómne:

1) din Bradu: Rev. d. protopopu Nicolau I. Miheltianu 3 fl., Costantinu Costinu 2 fl., Georgiu Parau 2 fl., Stefanu Albu 2 fl., Nicolau Margineanu 1 fl., Petru Rimbasu 2 fl., Ioanu Germanu 1 fl., Isidoru Mendel 5 fl., Hering Pál 1 fl., Szakács István 2 fl., Mihailu Dirin'a 2 fl., Iulius Popu 1 fl., Brady Lipot 1 fl., Georgiu Gavrilla 2 fl., Szakács János 1 fl., Georgiu Golcea 2 fl., Brády Albert 2 fl., Zeyk Árpád 1 fl., Porsch Josef 2 fl., Pataky Victor 1 fl., Aron Teieru 2 fl., Roseli'a Kugel 2 fl., Trátnik Vilmos 1 fl., Körmendy Gyula 2 fl., Vittmayer Antal 1 fl., Pankl Josef 1 fl., Cardinu Bogdanu 2 fl., Nicolau Obedeu 2 fl., Georgiu Imperatu 2 fl., Pataky Janos 2 fl., Kovács Julcsa 2 fl., Irodenka László 2 fl., Simeon Piso 2 fl., Ioanu Rusu 1 taleru a 2 fl. si 3 bucati de carti: „Panteonulu romanu, Gramatic'a italiana de Ollendorf si Chei'a la acésta gramatica.“ — Kirinyi Lajos 2 fl., Páser Birn'a 2 fl., Georgiu Julla 2 fl., Vilmos Sándor 1 fl., Lázár László 1 fl., Dercsenyi Iosef 1 fl., Georgiu Secareanu 2 fl., Orbán Iános 1 fl., Darvas Iános 5 fl., Iosifu Ungureanu 5 fl.

2) din Bai'a de Crisiu: Teodoru Popu adv. 5 fl., Sigomundu Borlea 1 fl., Petru Truti'a 1 fl., Nicolau Hentiu 1 fl.

3) Din Ribiti'a: Loos Iános 2 fl. 50 cr., Kozma Mihály 2 fl., Karácsonyi Sándor jun. 1 fl. 50 cr.

4) Din Cebea: Ioanu Jurka 2 fl., Ionu Tisu 1 fl.

5) Din Huniadiór'a: Mari'a Avr. Pecurariu 1 fl., P. Pecurariu 1 fl., Amali'a Dim'a 1 fl., Nicolau Dim'a 1 fl., Michailu Rimbasu jun. 2 fl.

6) Din Risculiti'a: Ioanu Miclutia 1 fl.

7) Din Zdrapti: Ioachim Comsi'a 1 fl.

8) Din Cristiori: Ladislau Popu 2 fl., Deutsch Ignatz 1 fl., Baternay Attila 1 fl., Ioanu Perianu 1 fl.

9) Din Mihaleni: Augustinu Onitiu 2 fl., Nicolau Bedea 1 fl.

10) Din Bucesi: Georgiu Musiescu 2 fl.

11) Din Lunciu de jos: Nicolau Fugata 5 fl.

12) Din Siesuri: Tovie Todoranu 2 fl., Georgiu Glav'a 1 fl.

13) Din Hondolu: Basiliu Piposiu prot. 2 fl.

14) Din Halmagiu: Nicolau Joldea 2 fl.

15) Din Juncu: Ioanu Fauru 1 fl.

16) Din Mestécanu: Ioanu Irimie 1 fl.

17) Din Rovin'a: Simeon Groz'a 2 fl., Ioanu Campeanu 5 fl.

18) Din Dealulu mare: Aronu Suciu 1 fl.

19) Din Grohotu: Georgiu Romanu 1 fl.

20) Din Bulzesci: Daniilu Giurgiu 1 fl.

21) Din Bucuresci: Petru Popu 2 fl.

22) Din Ribitiór'a de susu: Joanu Tom'a 1 fl.

23) Din Blajeni: Moise Fauru 1 fl.

24) Din Draosu: Justin'a mar. Albu 1 fl.

25) Din Valea-bradu: Tom'a Fauru 60 cr.

Sum'a totala pâna astadi: 147 fl. 60 cr. si 3 buc. carti.

Speseele balului au fostu: 52 fl. 23 cr.

Deci subtragendu speseele din sum'a incursa pâna astadi, remane pentru biblioteca unu venitu curatu de: 95 fl. 37 cr. si 3 bucati carti.

Cu acésta ocaziune se aduce totudeodata susu amintiloru domni si dómni — atátu din partea corpului didacticu, câtu si a institutului nostru gimnasialu, cea mai cordiala si profunda multiamita si recunoscintia.

Ofertele marinimóse, ce voru mai incurge de astadi înainte, se voru primí cu multiamita si se voru publicá.

Bradu, 10 Martiu 1880.

Petru Rimbasu,
membru alu comitetului arangiatoriu.

Foncière Institutu pestanu de asigurare

(dela 1864 pana la finea lui 1879 sub firm'a „Pester Versicherungs-Anstalt“) in Budapest'a.

Capitalu in actiuni 25,000,000 franci, egalu diece milióne fl. v. a. in auru,
din care s'an platitu in bani gata:

12,500,000 franci, egalu cinci milióne floreni v. a. in auru.

Reservele premiilor si pagubelor facu circa 2,500,000 floreni.

Intrările din premii anuale facu circa 3,000,000 „

Societatea, care face parte dintre institutule de asigurare cu capitalulu celu mai solidu si cu garantiile cele mai mari asigura pe langa cele mai liberale conditiuni si pe langa premiile cele mai eftine:

I. contra pagubelor cauzate prin focu, fulgeru seu esplosiune la ed ficii, fabrici, masine, recvisite, mobile, marfa, capete de vite, precum si la plante de tiarina si de fenatie situate in liberu seu sub coperisii;

II. contra perderiloru de venituri curate escapte in fabrici prin sistarea lucrarei seu la case inchiriate prin perderea chiriiloru in urma unui focu seu a unei esplosiuni;

III. contra pagubelor prin spargere de gémuri, de oglindi, de ferestri, usi seu mobile;

IV. contra pagubelor de transportu ale marfuriloru expedate pe apa seu pe uscatu;

V. contra pagubelor de grindina a ori ce felu de produse de ale pamentului;

VI. pe viati'a omului in tôte combinatiunile;

Pagubele intemperate se constata in modulu celu mai culantu si se platescu câtu mai in graba. (Institutulu pestanu de asigurare a platitu de candu exista pentru pagube 22 milióne floreni).

Directiunea: conte Marcu Pejacevich, presiedinte; Frideric baron de Kochmeister, Antonie de Laczko, vice-presiedinti; membrii directiunei: Adolf Aebly, Carol G. Feldmann, Carol Fidor, Dr. Eduard Loisch, conte Ged-on Raday jun., Adolf Schenk jun., Alois Strobentz, Dr. Anton Willner, Leopold conte Wolkenstein-Trostburg. Directoru generalu Wilhelm Schön; locitiitoriulu directorulu generalu Carol Fuchs directoru.

(7) 3-4

Ad Nrn 216 S. ex 1879.

(11) 3-3

Concursu.

La institutule diecesane gr.-or. de teologie si pedagogie din Caransebesiu sistemisindu-se unu postu de professura pentru Agronomie cu salariu anualu de 600 fl. v. a. pentru ocuparea acéstu postu se escrie prin acésta concursu cu terminu pâna la **13 25 Aprile** a. c. adeca pâna la Duminec'a floriiloru.

Competentii pentru acéstu postu au se isi trimita la Consistoriulu diecesanu gr.-or. din Caransebesiu petitiile instruate cu urmatóarele documente:

1. Atestatu de botezu;
2. Atestate scolastice despre studii gimnasiale, reale sau din scólele cetatienesce;
3. Atestate despre studiile de agronomie;
4. Atestate despre eventual'a praxa facuta pe terenulu agronomiei.

Caransebesiu, in 2/14 Martiu 1880.

Episcopulu diecesanu:

Joanu Popasu m. p.

Neoplant'a.

1875.

Medalie de argintu.

Seghedinu.

1876.

Medalie pentru merite.

CLOPOTE

DE TÓTA MARIMEA

pe langa ficsarea prealabila a sune-
teloru loru.

Cu deosebire recomanda clopotele gaurite, inventate de densulu, alu caroru sunetu este mai josu decâtu alu celorlu de constructiunea vechia si care, fiindu de 100 punti, sunt asemenea celorlu de 140 punti de constructiunea vechie.

Se afla totudeauna in depositu clopote, dela marimea cea mai mica pâna la 50 chilogr., precum si de proasce portative si de mana.

Se recomanda pentru comande câtu de multe

Antonie Novotny
in Timisióra.

(4) 9-12

CATECHETIC'A

bisericeii dreptucredincióse resaritene

compusa de protopresbiterulu

Joanu Stefanelli,

docentu la facultatea teologica a universitatii din Cernauti.

Opulu coprinde tôte principiile si regulele relative la alegerea, insirarea, prelucrarea si propunerea materiiloru catechetice din religiunea crestinesca, istoria invetiamentului catecheticeu crestinescu dela Isusu si pâna in dilele nóstre, literatur'a ramului acéstuia si catechese practice cá modele la compuner'a catecheselor pentru scóla si biserica, si este meritulu mai anteu cá manualu la pelerile catechetice in institutule teologice, apoi si cá manualu pentru pastorii sufletesci la elucurarea temelor catechetice p-ntru conferintiile pastorale.

Pretulu pentru Austro-Ungari'a 5 fiorini;
„ „ „ „ „ „ Roman'i'a 13 franci.

De acelasi autoriu au aparutu:

CATECHESE

tractandu

Istori'a biblica a Testamentului vechiu.

Manualu pentru catechetii si invetiatorii scóloru poporale, pentru pastorii sufletesci la catechisatiunile prescise in biserica, pentru candidatii de invetiatorii si pentru educatorii si amicii junimii.

Tomulu I.

Pretulu pentru Austro-Ungari'a 5 fiorini;
„ „ „ „ „ „ Roman'i'a 13 franci.

Dela acelasi autoriu se afla sub pressa si va
a apara in anulu acéstu:

CATECHESE

tractandu

**Istori'a biblica a Testamentului nou
si faptele santiloru apostoli.**

Cu adaosu o istoria si geografia scurta a Palestinei
si a tieriloru santei scripturi.

Tomulu II.

Editorulu

Tipografi'a eredei de Closius,

(10) 2-6 Sibiu.

Editoru si redactoru responsabilu: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Krafft.**